

**ŠÉFREDAKTOR ČASOPISU
ALKOHOLIZMUS A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI
(PROTIALKOHOLICKÝ OBZOR),
doc. MUDr. EDUARD KOLIBÁŠ, CSc.,
ŠEŠŤDESIATNIKOM**

Je to neuveriteľné, ale atleticky vyzerajúci, dynamizmom sršiaci doc. Kolibáš je už šesťdesiatnikom. Neuveriteľné preto, že nie tak dávno sme si pripomínali jeho päťdesiatku. Ale nič sa nedá robiť, len zrejme vziať tento fakt na vedomie. Jubileum nám všetkým pripomína, že čas nepostojí. Doc. Kolibáš, však čas vie dostatočne využiť. Vždy sme sa mohli učiť u neho, že faktor času je pre neho závažný. Vie presne organizovať svoj čas. Nevenuje pozornosť ničomu nepodstatnému, ale v posledných rokoch naopak zúročuje svoje dlhoročné skúsenosti a odbornú kompetenciu lekára–psychiatra, gerontopsychiatra a alkohológa. Príkladom je jediná československá monografia o demencii (Demencia v involúcii a starobe, Praha, VÚPs, 1989) ale i Všeobecná psychiatria, Špeciálna psychiatria.

Doc. MUDr. E. Kolibáš, CSc. sa narodil dňa 9. 6. 1938 v učiteľskej rodine. Po gymnáziu absolvoval lekársku fakultu v Košiciach. Jeho prvým učiteľom psychiatrie bol v Košiciach prof. Klimo, u ktorého pracoval ako sekundárny lekár. V roku 1968 prechádza na asistentenské miesto do Bratislavy, ktoré mu ponúkol prof. Guensberger. Aj menej naklonení ľudia uznávali, že miesto sa mu ponúкло vďaka excelentnému výsledku druhoatestačnej skúšky. Prof. Guensberger orientoval najprv svojho mladého asistenta na elektroencefalografiu. Veľmi skoro sa orientuje jubilat aj na gerontopsychiatriu a neskôr na alkohológiu. Vždy išlo o jasnú biologickú orientáciu.

Doc. Kolibáš v roku 1965 získava atestáciu 1. stupňa z psychiatrie, v roku 1968 atestáciu 2. stupňa. V roku 1971 ukončuje aspirantúru. V roku 1983 získava ako prvý na Slovensku atestáciu z gerontopsychiatrie. Súčasne v tom istom roku je menovaný za docenta. V roku 1996 získava atestáciu z alkohológie, čo už bolo len formálne a administratívne potvrdenie jeho suverénosti v tejto oblasti. 1. 9. 1986

V. NOVOTNÝ / ŠÉFREDAKTOR ČASOPISU ALKOHOLIZMUS A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI (PROTIALKOHOLICKÝ OBZOR), doc. MUDr. EDUARD KOLIBÁŠ, CSc., ŠESŤDESIATNIKOM

sa stáva vedúcim katedry psychiatrie LF UK po doc. Molčanovi a v r. 1990 – 1996 bol aj prednostom kliniky psychiatrie LF UK a FN v Bratislave.

Ako sme už spomínali, alkoholológia patrila k základnej orientácii doc. Kolibáša. Už začiatkom 70. rokov vytvoril najprv neformálnu výskumnú skupinu, ktorá sa venovala alkohológii a neskôr širšie adiktológii. V tom čase okrem prim. Miššika na Slovensku neexistovala skupina, ktorá by prísne vedeckou metodológiou mapovala problematiku alkoholizmu. Som rád, že som od počiatku patril k tejto skupine. Doc. Kolibáš bol nezištne učiteľom v tejto oblasti, „tlačil nás do rôznych projektov“. Z toho obdobia sú známe práce o klasifikácii alkoholických psychóz, o liečbe delíria tremens, o štruktúre abstinenčného syndrómu, o alkoholických depresiách. Toto obdobie ukončuje súbor prác o organizácii u alkoholikov.

Najprv neformálny tím, sa púšťa aj do plánovaného výskumu – rezortného i štátneho. Pozornosť v tomto období doc. Kolibáš nevenuje len komplikáciám alkoholovej závislosti, ale aj diagnostike a liečbe alkoholovej závislosti. Pozornosť a primeranú citovanosť vzbudil predovšetkým seriál prác o detekcii alkoholizmu. Doc. Kolibáš je spoluautorom originálneho detekčného inštrumentu SIMA. Podobný inštrument konštruovaný na obdobnej báze sa publikuje v USA a v Nemecku už po začiatku prác na konštrukcii SIMA. Doc. Kolibáš pri všetkej tejto aktivite nabáda svojich spolupracovníkov, aby výsledky výskumov sa aj formalizovali v podobe atestačných a neskôr aj kandidátskych prác. Autor týchto riadkov sa stáva prvým atestovaným alkohológom na Slovensku, tak povediac na priamy „nátlak“ doc. Kolibáša.

Posledné obdobie prináša zmenu drogovej scény na Slovensku. Doc. Kolibáša táto zmena nenašla nepripraveného. Publikujú sa prioritné práce vo vtedajšom Československu o skúsenostiach s heroínovou závislosťou. Iniciatívne zavádza nové terapeutické postupy v liečbe heroínovej závislosti. Na Slovensku ide o prioritné práce o možnostiach detoxifikačnej liečby heroinizmu, napr. metadonom, buprenorfinom, klonidinom. Do alkoholologickej, vlastne už adiktologickej skupiny prichádzajú postupne mladší kolegovia. Podnecuje ich opäť k atestáciám i kandidatúre. Na klinike sa ukončuje prvá kandidatúra s heroínovou tematikou.

Doc. Kolibáš doposiaľ publikoval asi 140 vedeckých prác, z toho 20 v zahraničí (okrem ČR). Doc. Kolibáš je autorom alebo spoluautorom vyše 200 prednášok na odborných fórach doma i v zahraničí. Podstatnú časť odbornej bibliografie jubilanta tvoria práce z oblasti alkohológie a adiktológie. Z nich práve veľká časť bola publikovaná v našom časopise. Zatiaľ vrcholom v tejto oblasti je malá monografia Alkoholizmus a drogová závislosť. Doc. Kolibáš bol jej iniciátorom a spoluautorom.

Doc. Kolibáš rád a často prednáša. Prednášky má vždy perfektne pripravené, sú hutné, stručné, metodicky bezchybné a pritom obsažné, medicínsky podnetné. Rád používa technické pomôcky. Je vždy presný až neúprosný diskutér, ale vždy a za každých okolností korektný. Nedá sa povedať, že by jubilant na odbornom fóre niekoho „podrazil“, nanajvýš odhalí nedostatočnú kompetenciu, nepresnosť, prípadne zbytočnosť a formálnosť prednášky. Mätie aj tým, že diskutuje amimicky a bez emočného sprievodu. Večer je niekedy „zdiskutovaný“ prekvapený uvoľnenosťou jubilanta pri spoločenskom posedení.

Samozrejme, že aktivita doc. Kolibáša neobišla aj organizačnú sféru. Bol dlhoročným vedeckým sekretárom Psychiatrickej spoločnosti SLS, je predsedom geron-

V. NOVOTNÝ / ŠÉFREDAKTOR ČASOPISU ALKOHOLIZMUS A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI (PROTIALKOHOLICKÝ OBZOR), doc. MUDr. EDUARD KOLIBÁŠ, CSc., ŠESTĎESIATNIKOM

topsychiatrickej sekcie spoločnosti, členom výboru sekcie AT spoločnosti. Od roku 1990 je šéfredaktorom časopisu *Alkoholizmus a drogové závislosti (Protialkoholický obzor)*. Stará sa o jeho dobrú odbornú úroveň. Prispel podstatnou mierou v neľahkých ekonomických podmienkach k udržaniu časopisu. Rozšíril časopis tematicky i autorsky.

Doc. Kolibáš obohatil študijný plán UK o voliteľný predmet *Alkoholizmus a drogová závislosť* na Univerzite Komenského. Tieto celouniverzitné prednášky majú masovú návštevnosť. Neskôr aj na LF UK sa kreuje tento predmet ako nový predmet medicínskeho štúdia s prednáškami, stážami, zápočtami i skúškami. Predmet sa teší veľkému záujmu medikov.

Doc. Kolibáš je pozorným manželom, vzorným otcom dnes už dospelých dvoch dcér, tiež lekáriek. Najnovšie ho spoznávame aj ako milujúceho, chápaného a odpúšťajúceho starého otca. Niet sa čo diviť, že pri všetkej aktivite doc. Kolibáš má málo času na koníčky – beletriu, literatúru faktu, ale aj výtvarné umenie. Ešte stále je aktívny lyžiar, turista a vodák, čo iste prispieva k biologickej báze neútlachajúcej aktivity a vitality.

Sme „radi“, že jubilantovi sa aj niečo nepodarilo. Napríklad vďaka nepochopeniu administratívnych orgánov nevzniklo na klinike špecializované oddelenie pre liečbu závislostí. Doc. Kolibáš má teda ešte „všeličo“ na práci.

Vážený pán docent, prajeme Ti ešte veľa zdravia, pohody, tvorivosti. Prajeme Ti ako šéfredaktorovi zmiznutie ekonomických ťažkostí časopisu, veľa dobrých prispievateľov a aktívnych spolupracovníkov časopisu. Osobne dúfam, že ešte zažijeme spolu (ak to moja chatrná vitalita dovolí) nejaké spoločné túry, plavby alebo posedenia.

Ad multos annos!

*Doc. MUDr. V. Novotný, CSc.
redakčná rada a spolupracovníci*